

I. DISPOSICIÓN XERAIS

BANCO DE ESPAÑA

6187 *Circular 3/2020, do 11 de xuño, do Banco de España, pola que se modifica a Circular 4/2017, do 27 de novembro, a entidades de crédito, sobre normas de información financeira pública e reservada, e modelos de estados financeiros.*

I

A situación de emerxencia de saúde pública creada pola propagación do COVID-19 e as necesarias medidas de contención están provocando unha perturbación de grande intensidade para a economía española, que afecta as empresas e os fogares. Como complemento das medidas urxentes extraordinarias para facer fronte ao impacto económico e social do COVID-19, cómpre que as entidades de crédito e os establecementos financeiros de crédito continúen prestando apoio financeiro ás empresas e aos fogares afectados negativamente por esta situación transitoria e excepcional.

Neste contexto, os reguladores e supervisores bancarios de todo o mundo están recomendando facer un uso adecuado da flexibilidade implícita no marco regulatorio, sen menoscabo da adecuada identificación da deterioración das operacións e dunha estimación razoable da súa cobertura por risco de crédito. En concreto, a Autoridade Bancaria Europea (EBA, polas súas siglas en inglés), na súa Comunicación do 12 de marzo de 2020, sobre actuacións para mitigar o impacto do COVID-19 no sector bancario da Unión Europea (UE), recomenda facer un uso pleno da flexibilidade implícita no marco regulatorio e desenvolve esta recomendación nos aspectos relacionados coa clasificación contable das operacións por risco de crédito que se inclúen, entre outros, na súa Comunicación do 25 de marzo de 2020, sobre a aplicación do marco regulatorio no relativo a impagamento, reestruturacións ou refinanciamentos, e na NIIF 9 á vista das medidas de resposta ao COVID-19.

O uso da flexibilidade existente no marco contable implica, entre outras consideracións, evitar a utilización automática daqueles indicadores e hipóteses que, ben que resultaron razoables ata o de agora, mostraron non ser adecuados nin no contexto do COVID-19 nin de cara ao futuro.

Nesta liña, para que as entidades españolas suxeitas á Circular 4/2017, do 27 de novembro, a entidades de crédito, sobre normas de información financeira pública e reservada, e modelos de estados financeiros, poidan facer un maior uso da flexibilidade prevista na normativa, en liña coas recentes comunicacións da EBA do 12 e do 25 de marzo, resulta oportuno modificar determinados aspectos da dita circular relativos á clasificación dos refinanciamentos ou reestruturacións que serve de base para a estimación das súas coberturas por risco de crédito.

Mediante a modificación que introduce esta circular, as operacións crediticias reestruturadas, refinanciadas ou de refinanciamento non terán que clasificarse forzosamente como risco normal en vixilancia especial cando non corresponda a súa clasificación como risco dubidoso. É dicir, estas operacións poderán continuar clasificadas como risco normal na data de refinanciamento ou reestruturación sempre que a entidade xustifique non ter identificado un aumento significativo do risco de crédito desde o seu recoñecemento inicial. Así mesmo, as operacións deste tipo que estean na categoría de risco normal en vixilancia especial poderían reclasificarse a risco normal sempre que se revertese o incremento significativo do risco de crédito. Non obstante, deberán permanecer identificadas como reestruturadas, refinanciadas ou de refinanciamento ata que conclúa o período de proba mínimo de dous anos durante o cal o titular debe demostrar un bo comportamento de pagamento.

Esta modificación permite ás entidades suxeitas á Circular 4/2017, do 27 de novembro, facer un maior uso da flexibilidade implícita nas directrices da EBA sobre as prácticas de

xestión do risco de crédito das entidades de crédito e a contabilización das perdas crediticias esperadas (EBA/GL/2017/06), que indican que a reestruturación ou refinanciamento dunha operación é un factor, entre outros, que as entidades analizarán para valorar se produciu ou non un incremento significativo do risco de crédito da operación.

Esta mesma flexibilidade está tamén implícita no marco contable europeo conformado polas normas internacionais de información financeira adoptadas na Unión Europea (NIIF-UE). De acordo coa NIIF-UE 9, sobre instrumentos financeiros, as modificacións das operacións crediticias poderían clasificarse no *stage 1* (equivalente á categoría de risco normal) se non experimentaron un incremento significativo do seu risco de crédito. Dentro do marco da NIIF-UE 9, o cambio que introduce esta circular consiste en que a existencia de dificultades financeiras do debedor pasa a considerarse unha presunción refutable dun aumento significativo do risco de crédito da operación modificada, en lugar de implicar automaticamente que se produciu o citado aumento. Por iso, a modificación introducida pola presente circular permite manter a compatibilidade coa NIIF-UE 9.

Por último, cabe lembrar que esta modificación tamén afecta os establecementos financeiros de crédito en virtude da remisión aos criterios da Circular 4/2017, do 27 de novembro, que se realiza na Circular 4/2019, do 26 de novembro, a establecementos financeiros de crédito, sobre normas de información financeira pública e reservada, e modelos de estados financeiros.

II

Esta circular consta dunha norma, dúas disposicións transitorias e unha disposición derradeira.

A norma única recolle as modificacións que cómpre introducir no anexo 9, sobre «Análise e cobertura do risco de crédito», da Circular 4/2017, do 27 de novembro, para que as operacións crediticias reestruturadas, refinanciadas ou de refinanciamento non teñan que clasificarse necesariamente como risco normal en vixilancia especial cando non corresponda a súa clasificación como risco dubidoso. Estas operacións poderían continuar clasificadas como risco normal sempre que a entidade xustifique non ter identificado un aumento significativo do risco de crédito desde o seu recoñecemento inicial.

A disposición transitoria primeira establece que as entidades adaptarán, cando sexa necesario, as súas metodoloxías, procedementos e prácticas contables para aplicar as modificacións recollidas nesta circular a partir do 30 de xuño de 2020, como máis tarde. Non obstante, as entidades poderán optar por aplicarlas desde o 31 de marzo de 2020.

A modificación que se introduce mediante esta circular aplicarase de forma prospectiva a todas as reestruturacións ou refinanciamentos, incluíndo tanto as operacións realizadas con anterioridade á data da súa primeira aplicación como as novas operacións que se realicen con posteridade á dita data (no contexto do COVID-19 ou unha vez superada esta situación). A aplicación prospectiva da modificación implica que as entidades non terán que revisar nin a clasificación nin as coberturas por risco de crédito das operacións na información financeira de datas de referencia anteriores ao 30 de xuño de 2020 (ou, de ser o caso, ao 31 de marzo de 2020), nin volver remitir a información contable correspondente a tales datas ou reelaborar a información comparativa de 2019.

A disposición transitoria segunda fixa o réxime da aplicación por primeira vez desta circular aos estados financeiros públicos e reservados, de forma coherente coa súa primeira aplicación ás contas anuais.

Por último, de acordo coa disposición derradeira única, a presente circular entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

III

Esta circular atende aos principios de boa regulación exixidos polo artigo 129 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das administracións públicas.

Respecto aos principios de necesidade e eficacia estipulados na dita lei, esta circular límitase a introducir as modificacións necesarias no anexo 9, sobre «Análise e cobertura do risco de crédito», da Circular 4/2017, do 27 de novembro, para que as operacións reestruturadas, refinanciadas ou de refinanciamento non teñan que clasificarse necesariamente como risco normal en vixilancia especial cando non corresponda a súa clasificación como risco dubidoso, permitindo así que as entidades poidan facer un maior uso da flexibilidade prevista nas directrices EBA/GL/2017/06. Deste modo, facilítase que as entidades concedan novo financiamento ou cambien as condicións contractuais do financiamento xa concedido ás empresas e aos fogares.

En canto ao principio de proporcionalidade, as modificacións introducidas na Circular 4/2017, do 27 de novembro, permiten que as entidades españolas poidan facer un maior uso da flexibilidade prevista nas directrices EBA/GL/2017/06, en termos similares ás entidades doutros países da UE. Estas modificacións flexibilizan os requisitos de clasificación por risco de crédito dun tipo concreto de operacións crediticias, de forma que as entidades non terían que cambiar as súas prácticas contables se non consideran apropiado refutar a presunción de que estas operacións se deben clasificar como risco normal en vixilancia especial.

Respecto aos principios de seguridade xurídica e eficiencia administrativa, acádase ao prescribir a Circular 4/2017, do 27 de novembro, unha regulación contable estable, predicible, completa e clara para as entidades. As modificacións introducidas por esta circular supoñen un maior aliñamento co establecido nas directrices EBA/GL/2017/06 e manteñen a compatibilidade coa NIIF-UE 9.

En aplicación do principio de transparencia, os números 1 e 2 do artigo 133 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das administracións públicas, prevén que se realicen consulta pública previa, audiencia e información pública. Non obstante, o número 4 do citado artigo 133 prevé a posibilidade de prescindir deses trámites cando concorran razóns graves de interese público que o xustifiquen, así como a de prescindir da consulta previa cando a proposta normativa non teña un impacto significativo na actividade económica, non impoña obrigacións relevantes aos destinatarios ou regule aspectos parciais dunha materia.

Na tramitación desta circular prescindíuse dos trámites de consulta, audiencia e información públicas, en primeiro lugar, porque concorre un interese público de especial gravidade que o xustifica. Dada a situación de emerxencia de saúde pública e os seus excepcionais efectos económicos, resulta necesaria a inmediata entrada en vigor da norma, para contribuír o antes posible ao mantemento do financiamento á economía real, mitigando as perturbacións que está a experimentar a economía española. En segundo lugar, esta circular non impón ningunha obrigación adicional ás entidades sobre como clasificar as súas operacións crediticias. Pola contra, flexibiliza a aplicación da norma ao lles permitir agora refutar a presunción de que determinadas operacións crediticias se deben clasificar como risco normal en vixilancia especial. De feito, as entidades poden manter as súas prácticas contables actuais se consideran apropiado non refutar tal presunción. En terceiro lugar, a modificación introducida por esta circular cínxese a un aspecto concreto, dando maior flexibilidade, sen que se produza un cambio do réxime contable.

O Banco de España está habilitado para establecer e modificar as normas contables das entidades de crédito, de acordo co previsto na Orde do Ministerio de Economía e Facenda do 31 de marzo de 1989, pola que se faculta o Banco de España para establecer e modificar as normas contables das entidades de crédito.

En consecuencia, en uso das facultades que ten concedidas, o Consello de Goberno do Banco de España, por proposta da Comisión Executiva, e de acordo co Consello de Estado, aprobou a presente circular, que contén as seguintes normas:

Norma única. *Modificación da Circular 4/2017, do 27 de novembro, a entidades de crédito, sobre normas de información financeira pública e reservada, e modelos de estados financeiros.*

Introdúcense os seguintes cambios no anexo 9, sobre «Análise e cobertura do risco de crédito», da Circular 4/2017, do 27 de novembro:

a) Modifícase o punto 24, que queda redactado nos seguintes termos:

«24. As políticas de refinanciamento e reestruturación deberán asegurar que a entidade conte no seu sistema interno de información con mecanismos que permitan unha adecuada identificación e seguimento das operacións de refinanciamento, refinanciadas e reestruturadas, así como a súa adecuada clasificación contable en función do seu risco de crédito. As decisións adoptadas revisaranse periodicamente, co fin de comprobar o adecuado cumprimento das políticas de refinanciamento e reestruturación.

Unha operación deixará de estar identificada como de refinanciamento, refinanciada ou reestruturada cando se cumpran os requisitos do punto 100. Non obstante, de acordo co principio de rastrexabilidade enunciado no punto 45, o sistema interno de información da entidade deberá conservar a información sobre a modificación realizada, necesaria para asegurar en todo momento o adecuado seguimento, avaliación e control da operación.»

b) Modifícase o punto 58, que queda redactado nos seguintes termos:

«58. As coberturas de todas as operacións para as cales non teña que realizarse unha estimación individualizada serán obxecto de estimación colectiva. Por tanto, serán obxecto de estimación colectiva as coberturas das seguintes operacións:

a) As clasificadas como dúbidas por razón da morosidade (distintas daquelas que estaban identificadas como con risco de crédito baixo) que non se consideren significativas, incluídas as clasificadas como risco dúbido por razón da morosidade por acumulación de importes vencidos noutras operacións co mesmo titular.

b) As operacións clasificadas como dúbidas por razóns distintas da morosidade (distintas daquelas que estaban identificadas como con risco de crédito baixo) considerando exclusivamente factores automáticos de clasificación, como nos casos:

i. Das operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas que non teñen importes vencidos con antigüidade superior aos noventa días pero permanecen clasificadas como risco dúbido porque non se verifican os restantes requisitos para a súa reclasificación fóra desta categoría, de acordo co establecido no punto 120.

ii. Das operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas en período de proba reclasificadas a risco dúbido por ser obxecto do segundo ou posteriores refinanciamentos ou reestruturacións, ou por chegar a ter importes vencidos cunha antigüidade superior aos trinta días, de acordo co establecido no punto 102.

c) As clasificadas como normais en vixilancia especial que non se consideren significativas.

- d) As clasificadas como normais en vixilancia especial como consecuencia dunha análise individual da operación en que se considerasen exclusivamente factores automáticos ou en que ningún factor distinto dos automáticos tivese unha influencia decisiva. Este é o caso, entre outros, das operacións clasificadas nesta categoría porque o titular teña importes vencidos con máis de trinta días de antigüidade, de acordo co establecido no punto 95.
- e) As clasificadas como normais en vixilancia especial pola súa pertenza a un grupo de operacións con características de risco de crédito similares («grupo homoxéneo de risco»). Este é o caso, entre outros, dos grupos de operacións clasificados nesta categoría pola pertenza do titular a colectivos (tales como áreas xeográficas ou sectores de actividade económica) nos cales se observan debilidades.
- f) As clasificadas como risco normal.»
- c) No punto 99 modifícase o primeiro parágrafo, que queda redactado nos termos que se recollen a continuación, e suprímese o cuarto parágrafo:
- «99. As operacións clasificadas nesta categoría poderanse reclasificar a risco normal se desaparecen as causas que motivaron a súa clasificación como risco normal en vixilancia especial. Con carácter xeral, os criterios de reclasificación de normal en vixilancia especial a normal ao producirse unha evolución favorable do risco de crédito deben ser coherentes cos que determinan a reclasificación inversa ao producirse unha evolución desfavorable. Agora ben, esta coherencia debe aplicarse só na medida en que o criterio analizado represente unha reversión do incremento significativo do risco de crédito.»
- d) O punto II.B.2, denominado «Operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas clasificadas como risco normal en vixilancia especial», pasa a denominarse «Operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas distintas das clasificadas como risco dubidoso».
- e) Modifícase o punto 100, que queda redactado nos seguintes termos:
- «100. As operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas para as cales non proceda a súa clasificación como dubidosas na data de refinanciamento ou reestruturación, de acordo co establecido nos puntos 115 e 116, ou por ter sido reclasificadas desde a categoría de risco dubidoso, ao cumpriren o establecido no punto 120 para a súa reclasificación, permanecerán identificadas como tales, durante un período de proba, ata que se cumpran todos os requisitos seguintes:
- a) Que se conclúese, despois dunha revisión exhaustiva da situación patrimonial e financeira do titular, que non é previsible que poida ter dificultades financeiras.
- b) Que transcorrese un prazo mínimo de dous anos desde a data de formalización da operación de refinanciamento ou reestruturación ou, se for posterior, desde a data de reclasificación desde a categoría de risco dubidoso.
- c) Que o titular pagase as cotas devindicadas de principal e xuros desde a data en que se formalizou a operación de refinanciamento ou reestruturación ou, se for posterior, desde a data de reclasificación desde a categoría de dubidoso. Adicionalmente, será necesario:
- i. Que o titular satisfíxese mediante pagamentos regulares un importe equivalente a todos os importes (principal e xuros) que estivesen vencidos na data da operación de refinanciamento ou reestruturación, ou que se deron de baixa como consecuencia dela, ou

ii. que se verificasen outros criterios obxectivos que demostren a capacidade de pagamento do titular, cando resulte máis adecuado atendendo ás características das operacións.

Por tanto, a existencia de cláusulas contractuais que dilaten o reembolso, como períodos de carencia para o principal, implicará que a operación permaneza identificada como de refinanciamento, refinanciada ou reestruturada ata que se cumpran os criterios descritos nesta letra.

d) Que o titular non teña ningunha outra operación con importes vencidos máis de trinta días ao final do período de proba.

Por tanto, cando se cumpran todos os requisitos anteriores, as operacións deixarán de estar identificadas nos estados financeiros como operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas, sen prexuízo de que a información sobre as modificacións realizadas nas operacións quede debidamente recollida nas bases de datos da entidade, segundo o exposto no punto 24, en aplicación do principio de rastrexabilidade, e se declare á Central de Información de Riscos.

Mentres permanezan identificadas como tales, as operacións de refinanciamento, refinanciadas ou reestruturadas que non proceda clasificar como risco dubidoso incluíranse na categoría de risco normal en vixilancia especial, salvo que a entidade xustifique que non identificou un aumento significativo do seu risco de crédito desde o recoñecemento inicial; neste caso, a operación clasificarase como risco normal.»

f) Modifícase o punto 117, que queda redactado nos seguintes termos:

«117. Cando se produza o refinanciamento ou reestruturación dunha operación que estivese clasificada previamente como risco normal ou normal en vixilancia especial, a entidade deberá realizar a análise descrita nos puntos 115 e 116 para determinar se procede ou non a reclasificación a risco dubidoso da operación:

a) Cando esta análise teña como resultado que non procede a reclasificación a risco dubidoso da operación, a entidade non dará de baixa do balance o activo financeiro existente na súa totalidade, ao non se ter posto de manifesto unha modificación substancial nos importes que espera recuperar antes e despois do refinanciamento ou reestruturación; unicamente procederá, de ser o caso, á baixa parcial dos importes sobre os cales deixase de ter dereitos ou dos importes falidos. O activo financeiro existente clasificarase de acordo co establecido no punto 99.

b) Cando a análise teña como resultado que procede a reclasificación a risco dubidoso da operación, a entidade determinará se procede ou non a baixa do balance do activo financeiro existente na súa totalidade seguindo as políticas establecidas para o efecto. Cando proceda a baixa do balance, o novo activo recoñecido será un activo financeiro comprado ou orixinado con deterioración crediticia. Cando non proceda a baixa do balance, a entidade clasificará o activo financeiro existente como risco dubidoso e procederá, de ser o caso, á baixa parcial dos importes sobre os cales deixase de ter dereitos ou dos importes falidos.»

g) Modifícase o punto 120, que queda redactado nos seguintes termos:

«120. Para proceder á reclasificación fóra da categoría de risco dubidoso, será necesario que se verifiquen todos os criterios que, con carácter xeral, determinan a reclasificación das operacións fóra desta categoría, e os criterios específicos que se recollen a continuación:

a) Que se conclúise, despois dunha revisión exhaustiva da situación patrimonial e financeira do titular, que non é previsible que poida ter dificultades financeiras.

b) Que transcorrese un período mínimo dun ano desde a data de refinanciamento ou reestruturación.

c) Que o titular pagase as cotas devindicadas de principal e xuros, reducindo o principal renegociado, desde a data en que se formalizou a operación de refinanciamento ou reestruturación ou, se for posterior, desde a data de reclasificación daquela ás categorías de dudosos. En consecuencia, a operación non poderá presentar importes vencidos. Adicionalmente, será necesario:

i. Que o titular satisfíxese mediante pagamentos regulares un importe equivalente a todos os importes (principal e xuros) que estivesen vencidos na data da operación de refinanciamento ou reestruturación, ou que se deron de baixa como consecuencia dela, ou

ii. que se verificasen outros criterios obxectivos que demostren a capacidade de pagamento do titular, cando resulte máis adecuado atendendo ás características das operacións.

Por tanto, a existencia de cláusulas contractuais que dilaten o reembolso, como períodos de carencia para o principal, implicará que a operación permaneza identificada como risco dudosos ata que se cumpran os criterios descritos nesta letra.

d) Que o titular non teña ningunha outra operación con importes vencidos en máis de noventa días na data de reclasificación á categoría de risco normal en vixilancia especial da operación de refinanciamento, refinanciada ou reestruturada.»

Disposición transitoria primeira. *Aplicación por primeira vez desta circular ás contas anuais.*

1. A entidade modificará, cando sexa necesario, as súas metodoloxías, procedementos e prácticas contables para aplicar ás súas operacións crediticias de forma prospectiva, como un cambio nas estimacións contables, as modificacións recollidas nesta circular a partir do 30 de xuño de 2020, como máis tarde, e deberá informar na memoria das contas anuais do exercicio 2020 da data en que empezou a aplicalas.

2. A entidade poderá optar por aplicar ás súas operacións crediticias as modificacións recollidas nesta circular como un cambio nas estimacións contables, desde o 31 de marzo de 2020, e informará deste feito na memoria das contas anuais do exercicio 2020.

Disposición transitoria segunda. *Aplicación por primeira vez desta circular aos estados financeiros públicos e reservados.*

Nos estados financeiros públicos e reservados correspondentes a un período inferior ao anual que se presenten no ano 2020, as entidades aplicarán de forma coherente as decisións adoptadas segundo a disposición transitoria primeira.

Disposición derradeira única. *Entrada en vigor.*

A presente circular entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

Madrid, 11 de xuño de 2020.—O gobernador do Banco de España, Pablo Hernández de Cos.